

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТА ВНУТРІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇН СВІТУ

Ю. П. Мателешко,
ORCID: 0000-0001-5327-8354,
Researcher ID: F-9789-2019
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»

ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНІ ЗАСОБИ «М'ЯКОЇ СИЛИ» ПОЛЬЩІ

Республіка Польща сьогодні входить у тридцятку найбільш впливових країн у глобальному рейтингу «м'якої сили», випереджаючи Китай, Росію та Бразилію (згідно рейтингу лондонського агентства «Portland»). Значною мірою це обумовлено наявністю чітко продуманої стратегії, розвинутою системою державних та суспільних інституцій, які беруть участь у здійсненні «м'якого» впливу, а також високим ступенем зацікавленості держави в просуванні польської культури у світі.

Тема «м'якої сили» Польщі має подвійну актуальність для України: по-перше, українці є об'єктом «м'якого» впливу сусідньої держави, а, по-друге, досвід Варшави може бути використаний керівництвом нашої країни при реалізації власної «soft power».

Освіта є одним з найбільш дієвих засобів «м'якої сили», оскільки під час навчання іноземний студент засвоює мову та культуру країни перебування. Крім того, до освітнього процесу залучається переважно молоде покоління, яке в довготривалій перспективі буде більш лояльним до Польщі, ніж люди старшого віку.

Особливо привабливою є Польща у сфері вищої освіти: за останні роки

у польських вишах значно збільшилася кількість іноземних студентів, перше місце серед яких за чисельністю складають українці. У вересні 2018 р. польський Інститут публічних справ повідомив, що за останні три роки кількість студентів з України зросла з 10 до понад 35 тисяч осіб. Найбільш важливими факторами при виборі навчання в Польщі є проста процедура вступу до вишів (особливо приватних), прийнятна якість та ціна освіти, дешеве проживання, мовна та культурна близькість, а також можливість знайти роботу за спеціальністю. Згідно опитування українських студентів, проведеного у березні–травні 2018 р., лише 9% із них планують повертатися додому, 29% хочуть переїхати в іншу країну ЄС, а 28% – залишитися в Польщі. Варшава ініціює численні програми для залучення студентів із-за кордону, виділяючи гранти та стипендії. Крім того, можливість безкоштовного навчання в польських вишах дає карта поляка, для отримання якої не обов'язково мати польське коріння, а достатньо протягом 3-х років вести активну діяльність на користь розвитку та популяризації польської мови та культури.

Особлива роль в реалізації «м'якої сили» Польщі належить культурній дипломатії. Для її інституційного забезпечення в країні створено широку мережу державних установ, як всередині країни, так і за кордоном. Провідну роль серед них відіграють Міністерство закордонних справ (поміж інших, тут діє Департамент публічної та культурної

дипломатії), Міністерство культури та національної спадщини, Міністерство освіти, Інститут Адама Міцкевича, Міжнародний центр культури та ін. Крім того, під егідою МЗС Республіки Польща за кордоном діє декілька десятків Польських інститутів та аташе по культурі в дипломатичних представництвах, які функціонують із метою створення та постійної підтримки позитивного іміджу країни в інших державах. Згадані установи займаються, зокрема, проведенням «сезонів» та «років» польської культури в зарубіжних країнах, реалізацією проектів та заходів у сфері літератури, образотворчого мистецтва, музики та кіно, організацією мовних курсів, видавничою діяльністю, захистом польської культурної спадщини за кордоном (пам'ятників, музейних експонатів, захоронень тощо).

Досвід Польщі засвідчує, що використання принципів системності та скоординованості при організаційній та фінансовій підтримці держави є досить ефективним у реалізації освітньо-культурного потенціалу «м'якої сили».

Д. М. Дрозд

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В 2019 РОЦІ

Рівномірно-географічна електоральна підтримка – це непоганий засіб для нашої країни, щоб урівноважити розподіл між регіонами, який був чітко виражений протягом декількох президентських кампаній в Україні до 2014 р. Тоді головні претенденти на другий тур президентських виборів часто мали переважну підтримку як у південних, так і східних регіонах Укра-

їни (Віктор Янукович), з одного боку, або центральних і західних регіонах країни (Віктор Ющенко / Юлія Тимошенко), з іншого.

Рівномірність голосів у більшості областей має сприяти підвищенню стійкості президентської влади в Україні. Нещодавнє опитування громадської думки, проведене рейтинговою групою «Україна» між двома раундами президентських виборів, показало, що 41 % виборців В. Зеленського вибрали його не тому, що вони самі підтримували його кандидатуру, а тому, що голосували лише проти нинішнього президента України П. Порошенка.

Таким чином, напередодні другого туру виборів, проявився традиційний принцип голосування «проти», а не «за» – також відомий в Україні, як голосування за «менше зло». Іншими словами, значна частина виборців команди «Зе» у своїй виборчій поведінці була переважно обумовлена лише готовністю витіснити виконуючого обов'язки діючого президента України або ж, принаймні, висловити свій голос за недовіру до нього. Очевидно, цей сегмент тимчасових прихильників В. Зеленського, які сформували його «широку електоральну коаліцію» другого раунду, включали виборців тих кандидатів у президенти, які не потрапили у другий тур після першого туру виборів 31 березня.

Той факт, що кінцевий результат В. Зеленського у 73,23 % значною мірою співпадає з особистим антирейтингом його політичного опонента П. Порошенка серед українців, також може бути неявним свідченням того, що другий тур відображав лише поведінку протесту. За даними опитування, станом на березень 2019 р. 69 % громадян України заявили, що не довіряють діючому Президенту України. Існує велика ймовірність, що саме ця